

تهیه و تدوین و ساده‌سازی دو داستان از قابوس‌نامه برای تقویت مهارت خواندن فارسی آموزان سطح پیشرفته

دکتر عطیه کامیابی گل

استادیار گروه زبان‌شناسی دانشگاه فردوسی

kamyabigol@um.ac.ir

ریحانه بارانی

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه فردوسی

reyhane.barani@gmail.com

دکتر سمیرا بامشکی

استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی

sbameshki@um.ac.ir

چکیده

با توجه به نقش برجسته ادبیات فارسی در بالا بردن سطح کیفی آموزش زبان، این متون اصلی و غیر آموزشی با محوریت داستانی، می‌توانند دربردارنده‌ی موضوعاتی جهان‌شمول، جذاب و مفید در زمینه بهبود مهارت خواندن باشند. تلاش نگارنده در این پژوهش ارائه راهکاری برای آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان به واسطه متن ادبی، با تأکید بر ارتقای مهارت‌های زبانی به‌خصوص مهارت خواندن در سطح پیشرفته است. در این راستا ساده‌سازی متون اصلی فارسی (داستان‌های قابوس‌نامه) مفید ارزیابی شد؛ علاوه بر آن تمرین‌هایی برای هر درس، بر اساس بررسی و ارزیابی منابع در حال تدریس، نظرسنجی از مدرسان و مؤلفان فعال در حوزه آموزش زبان و با استفاده از تئوری‌های معتبر در زمینه آموزش زبان به جهت ارتقاء مهارت خواندن طراحی شدند که به سهم خود نقش بسزایی در بالا بردن میزان تسلط زبان‌آموز بر این دو مهارت زبانی خواهند داشت.

کلیدواژه: ساده‌سازی متن، چارچوب مرجع فارسی، قابوس‌نامه، سطح پیشرفته، خواندن، آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان

www.anjomanfarsi.ir

۱. مقدمه

پژوهش حاضر در حوزه ساده‌سازی و متناسب‌سازی متون ادبی فارسی برای استفاده غیرفارسی‌زبانان در سطح پیشرفته، به روش کتابخانه‌ای، تحلیلی و میدانی انجام شده است. در بخش نخست مقاله پیش رو پس از بیان مسئله پژوهش به ضرورت‌های پرداختن به موضوع استفاده از ادبیات و ساده‌سازی متون ادبی در حوزه آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان اشاره می‌کنیم. سپس ضمن بیان مبانی نظری به‌مرور پیشینه پژوهش‌های انجام شده می‌پردازیم. بخش سوم شامل توصیف روش و ابزار مورد استفاده در این پژوهش در راستای ساده‌سازی دو داستان انتخابی قابوس‌نامه و تهیه و تدوین تمرین‌های طراحی شده برای هر متن است. متون ساده‌سازی شده دو داستان انتخابی و تمرین‌های مربوط به آن‌ها در بخش چهارم این پژوهش ارائه شده است. بخش پنجم شامل توصیف دستاوردهای مقاله حاضر است. این پژوهش باهدف ساده‌سازی متون ادبی فارسی جهت تهیه و تدوین متون درسی برای غیرفارسی‌زبانان، فارغ از کشور محل سکونت یا زبان اول آن‌ها انجام شده است.

۱-۱ ضرورت انجام پژوهش

در مورد ضرورت انجام پژوهش در حوزه آموزش زبان فارسی می‌توان گفت که آموزش زبان دوم یا زبان خارجی یکی از حوزه‌های مهم و مورد توجه جوامع انسانی، از دیرباز تا امروز بوده است. تدریس و فراگیری زبان فارسی از گذشته‌های دور تا

دهه‌های اخیر، به‌ویژه بعد از انقلاب اسلامی از موضوعاتی است که خیل مشتاقان را در سراسر دنیا به خود جذب کرده است. بر این اساس نیاز به مطالب آموزشی مناسب، مرتبط، اصیل و هدفمند به شکل قابل توجهی احساس می‌شود. علاوه بر نیاز روزافزون به مطالب آموزشی کارآمد، برای آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان، متأسفانه امروزه ما با کمبود این متون در داخل و خارج از کشور مواجه هستیم. به تعبیر بهاری (۱۳۹۲) «منابع آموزشی در این زمینه کافی نیست. بسیاری از کتاب‌هایی که چه در ایران و چه در خارج از کشور، مورد استفاده قرار می‌گیرد، قدیمی است و به‌روز نشده‌اند» (ص. ۲). نتایج تحقیق مشتاق پور و قنسولی (۱۳۹۳) نیز اثباتی بر همین مدعاست. در این پژوهش، محققان با ده استاد زبان فارسی از ۸ دانشگاه معتبر آسیایی و اروپایی و آمریکایی مصاحبه کردند. ۳۲۶ دانشجوی زبان فارسی از ۴۱ دانشگاه در ۲۲ کشور خارج کشور پرسشنامه آسیب‌های زبان فارسی را پر کردند. نتایج نشان می‌دهد که بسامد بالایی از پاسخ‌ها در بخش مشکلات عوامل آموزشی، مربوط به نبود کتاب‌های آموزشی مناسب و مطلوب برای سطوح پیشرفته، کاربردی نبودن کتاب‌های آموزش زبان فارسی نوشته‌شده در ایران، نارضایتی فارسی‌آموزان از کتب درسی و استفاده از جزوه‌ها و کپی‌های تهیه‌شده توسط مدرسان به‌جای استفاده از کتاب‌های آموزشی مستقل است.

یاحقی (۱۳۸۲) نیز در چهارمین مجمع بین‌المللی استادان زبان و ادبیات فارسی طی سخنرانی‌ای که پیرامون مقاله خود با عنوان «مشکل انتخاب متن برای دانشجویان غیرفارسی‌زبان» (۲۰۰۱) داشت به این مسئله اشاره کرد. به تعبیر او: مشکل انتخاب متن در آموزش زبان و ادبیات فارسی، پیشینه‌ای به درازای عمر زبان فارسی دارد. قبلاً کتاب‌ها سلیقه‌ای و عموماً بر محور اخلاق و دیانت تهیه می‌شدند. اما فارسی‌آموزان خارجی برای یادگرفتن زبان و درک و استفاده از متون، نیازهای دیگری دارند. خارجیان در دو مرحله به یادگیری فارسی می‌پردازند. نخست مرحله آموزش زبان است که کتاب‌ها و متن‌های ساده و متناسب با این حاجت را طلب می‌کند، و مرحله بعد یعنی در سطوح بالا و تخصصی، وقتی است که می‌خواهند ادبیات را بشناسند و از آن لذت ببرند. کتاب‌ها و متون جامع و علمی و کاملی در این دو زمینه وجود ندارد، بنابراین، تألیف و انتشار هر چه زودتر آن ضروری است («زبان فارسی و آینده فرهنگی ایرانیان» ۱۳۸۲، ص. ۲۲). با توجه به نقش برجسته ادبیات در بالا بردن سطح کیفی آموزش زبان، متون ادبی با محوریت داستانی، می‌توانند ایفاگر نقش مؤثری در حوزه تهیه و تدوین مطالب آموزشی کارآمد، جهت آموزش یا ارتقاء مهارت‌های زبانی باشند. تاملسون (۲۰۱۳) معتقد است یکی از روش‌های بسیار مفید در راستای تدوین مطالب آموزشی هدفمند برای تدریس زبان دوم یا خارجی، استفاده از ادبیات (شامل انواع منظوم و مثنوی) به‌طورکلی و داستان‌های اصیل زبان مقصد به‌طور خاص است. ادبیات به‌عنوان محصول زبان و فرهنگ هر ملت، منعکس‌کننده خلاقیت زبانی، مؤلفه‌های فرهنگی، ارزش‌های اخلاقی و مفاهیم جهان‌شمول است. این روش علاوه بر طرح آموزه‌های زبانی، منجر به آشنا کردن زبان‌آموز با فرهنگ زبان مقصد و همچنین برآوردن نیازهای انگیزشی و انسانی او می‌شود.

منبع انتخابی مورد استفاده در این پژوهش، قابوس‌نامه اثر امیر عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر بن قابوس بن وشمگیر است. علت انتخاب این اثر نوع ادبی جهان‌شمول و جذاب آن؛ یعنی " نصیحت‌نامه برای شاهزاده‌ها" است. این نوع ادبی نه فقط در ادبیات ایران بلکه در ادبیات سراسر جهان آثار زیادی را به خود اختصاص داده است. بلیدز، گریمر و مک کویین^۱ (۲۰۱۸) در تعریف این نوع ادبی می‌نویسند:

کتاب‌های مشاوره‌ای به حاکمان از مهم‌ترین ژانرهای نوشتار سیاسی در دوره قرون وسطایی بودند که در سنت اروپایی با عبارت "آینه‌هایی برای شاهزاده‌ها" نام‌گذاری می‌شدند. این متن‌ها به حاکمان در مورد موضوعات متنوع استراتژی نظامی، انتخاب مشاوران، مدیریت خانواده سلطنتی توصیه تمرین معنوی می‌کنند (ص. ۱۱۵۰).

از دیگر علل انتخاب قابوس‌نامه به‌عنوان منبع اصلی این پژوهش وجود ترجمه‌های بسیاری از این کتاب به زبان‌های عربی، ترکی، ژاپنی، روسی، انگلیسی و غیره است. به‌عنوان ذکر نمونه‌ای از این ترجمه‌ها می‌توان به ترجمه انگلیسی این کتاب که در سال (۱۹۵۱) با عنوان "آینه‌ای برای شاهزاده‌ها: قابوس‌نامه" توسط روبن لوی^۲ در نیویورک به چاپ رسیده است، اشاره کرد. بر این اساس می‌توان این حقیقت را متصور شد که مخاطبان این کتاب با محتوای آن ناآشنا نیستند و این خود در افزایش انگیزه زبان‌آموز و به‌تبع آن درک بهتر مفاهیم تأثیر بسزایی دارد.

¹ Blaydes, Grimmer & McQueen

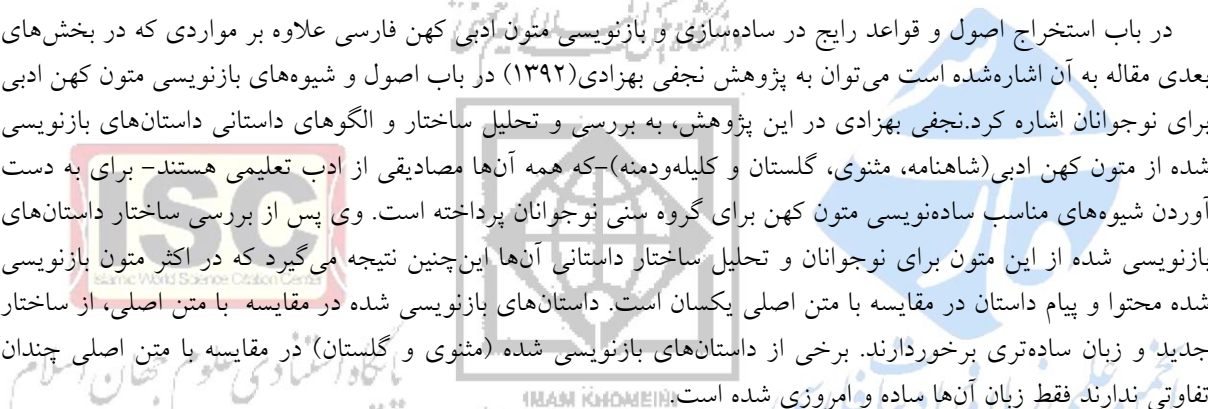
² Levy

بر این اساس ضرورت موضوع این پژوهش، مبنی بر سازگار سازی گونه کهن زبان فارسی، از طریق فرایند ساده‌سازی (نوعی ترجمه درون زبانی)، با گونه معیار زبان فارسی که امروزه مورد استفاده گویشوران این زبان است، قابل توجیه است.

۱-۲ پیشینه پژوهش

در باب لزوم استفاده از داستان‌های اصیل فارسی در کلاس‌های آموزش زبان فارسی به‌عنوان زبان دوم/ خارجی تقوی و هادی زاده (۱۳۹۳) پس از مروری کلی بر روش‌های مختلف آموزش زبان و بیان اهمیت هر یک، بر آموزش مهارت زبانی به روش داستان‌گویی تأکید می‌کند و از میان داستان‌های موجود در زبان فارسی، داستان‌های مثنوی (ادب تعلیمی) که برآمده از ارزش‌های عام بشری‌اند را به‌عنوان منبعی معتبر برای تولید محتوای آموزشی معرفی می‌کنند. آن‌ها معتقدند این داستان‌ها دارای مضامین جذابی دارند و بیشترین میزان هم‌کنشی فرهنگی را برای غیرفارسی‌زبانان ایجاد می‌کنند.

در باب ارتقاء درک مهارت خواندن فارسی آموزان غیر ایرانی به‌وسیله استفاده از متون ادبی ساده‌شده، استاد زاده شکر، نقش‌بندی و اسماعیلی (۱۳۹۶) ۲۲ نفر از زبان آموزان چینی را در طول یک‌ترم آموزشی آزمودند. نتایج تحقیق آن‌ها ثابت کرد تدریس متون ساده‌شده ادبی (داستان‌هایی از گلستان) در کنار متن اصلی تأثیر مثبتی بر درک مطلب آزمون‌شوندگان داشته است.

در باب استخراج اصول و قواعد رایج در ساده‌سازی و بازنویسی متون ادبی کهن فارسی علاوه بر مواردی که در بخش‌های بعدی مقاله به آن اشاره شده است می‌توان به پژوهش نجفی بهزادی (۱۳۹۲) در باب اصول و شیوه‌های بازنویسی متون کهن ادبی برای نوجوانان اشاره کرد. نجفی بهزادی در این پژوهش، به بررسی و تحلیل ساختار و الگوهای داستانی داستان‌های بازنویسی شده از متون کهن ادبی (شاهنامه، مثنوی، گلستان و کلیله و دمنه) - که همه آن‌ها مصادیقی از ادب تعلیمی هستند - برای به دست آوردن شیوه‌های مناسب ساده‌نویسی متون کهن برای گروه سنی نوجوانان پرداخته است. وی پس از بررسی ساختار داستان‌های بازنویسی شده از این متون برای نوجوانان و تحلیل ساختار داستانی آن‌ها این چنین نتیجه می‌گیرد که در اکثر متون بازنویسی شده محتوا و پیام داستان در مقایسه با متن اصلی یکسان است. داستان‌های بازنویسی شده در مقایسه با متن اصلی، از ساختار جدید و زبان ساده‌تری برخوردارند. برخی از داستان‌های بازنویسی شده (مثنوی و گلستان) در مقایسه با متن اصلی چندان تفاوتی ندارند فقط زبان آن‌ها ساده و امروزی شده است.

۱-۳ مبانی نظری

به تعبیر صحرايي (۱۳۹۱) به‌طور کلی در تهیه و تدوین متون درسی، مولفان باید به سه عامل سطح، رویکرد و محتوا توجه داشته باشند. در ادامه به توضیح این سه عامل در پژوهش حاضر می‌پردازیم.

۱-۳-۱ سطح:

در راستای تبیین ضرورت تهیه مواد خواندنی و شنیدنی سطح‌بندی شده می‌توان به اصول نیشن و مک آلیستر^۱ (۲۰۱۰) استناد کرد. آن‌ها در کتابی با عنوان "طراحی برنامه آموزشی زبان" اصول بیست‌گانه‌ای را ارائه می‌دهند و این اصول را در سه بخش محتوا و توالی، قالب و ارائه و نظارت و ارزیابی توصیف می‌کنند. آن‌ها در بخش قالب و ارائه یکی از این اصول را با عنوان "درونداد قابل درک" توضیح می‌دهند: « دوره درسی باید مقدار زیادی فعالیت‌های دریافتی جالب و قابل فهم در شنیدن و خواندن داشته باشد» (ص. ۷۹).

بر این اساس ضرورت استفاده از چهارچوبی معتبر برای سطح‌بندی مواد آموزشی خواندن و شنیدن در حوزه آموزش زبان فارسی، امری مشهود است.

پژوهش حاضر در راستای پرداختن به این مهم از کتاب «چارچوب مرجع آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان: حوزه‌های دستور، واژه و کارکرد برای سطوح پایه، میانی و پیشرفته» (۱۳۹۵)، نوشته میر دهقان و همکاران بهره برده است. این کتاب به‌عنوان نخستین قالب علمی آموزش زبان فارسی با گزینش چهارچوب مرجع اروپا به‌عنوان مبنای نظری، چهارچوبی بومی

^۱ Macalister & Nation

برای آموزش زبان فارسی به غیرفارسی آموزان طراحی کرده است. در این کتاب ۱۱۹ نکته‌ی دستوری، ۲۷۸ حوزه واژگانی و ۱۸۴ حوزه کارکردی و موقعیتی در سه سطح پایه، میانی و پیشرفته جمع‌آوری و دسته‌بندی شده‌اند. در پژوهش حاضر مفهوم سطح پیشرفته با در نظر گرفتن مندرجات این کتاب و سطح‌بندی مهارت‌های زبانی بر اساس چهارچوب مشترک اروپا^۱ (۲۰۰۱) توصیف شده است.

۲-۳-۱ رویکرد:

دبیر مقدم و همکاران (۱۳۸۹) اشاره می‌کنند تاکنون بیش از ۲۲۰ عنوان کتاب برای آموزش زبان فارسی برای غیرفارسی‌زبانان به رشته تحریر درآمده است که اولین آن‌ها به سال (۱۳۳۴) "فارسی یاد بگیریم" استاد سلیم نیساری برمی‌گردد؛ اما دقت در محتوای آنان نشان می‌دهد که رویکردهای طراحی برنامه‌ی درسی در اکثر آن‌ها نادیده گرفته شد و حتی به جرئت می‌توان ادعا کرد که غالب آن‌ها بدون توجه به ملاحظات طراحی برنامه‌ی درسی تدوین شده‌اند. این نکته به‌ویژه در مورد آثار قبل از دهه هفتاد مشهود است.

کرنکه^۲ (۱۹۸۷) نظریه‌های زبانی را که مبنای برنامه‌های درسی قرار گرفته‌اند به شرح زیر توصیف می‌کند:

الف. نظریه‌ی دستوری / ساخت‌گرا که توانش دستوری را اصل و هدف برنامه آموزشی می‌داند.

ب. نظریه‌ی نقش‌گرا / معنائی که توانش اجتماعی-زبانی را مهم‌ترین اصل در جریان زبان‌آموزی می‌پندارد.

پ. نظریه‌ی ارتباطی / کاربردی که توانش گفت‌وگو و توانش راهبردی را در اولویت اهداف برنامه درسی به شمار می‌آورد (ص ۵).

به تعبیر لارسن فریمن و اندرسن^۳ (۱۳۹۰) برای رویکرد ارتباطی دو کاربرد برجسته وجود دارد که آموزش محتوا محو و آموزش تکلیف محور نامیده می‌شوند (ص ۱۵۱). رویکرد مورد نظر در این پژوهش رویکرد محتوا محور است که به تعبیر ریچاردز و راجرز^۴ (۲۰۰۱) بر دو مفهوم تاکید دارد:

۱. افراد زمانی می‌توانند یک‌زبان را بهتر و کاربردی‌تر بیاموزند که از آن به عنوان وسیله‌ای برای دریافت

اطلاعات استفاده کنند نه اینکه هدفشان تنها یادگیری زبان باشد.

۲. آموزش محتوا محور به نیازهای افراد برای یادگیری زبان دوم / خارجی بهتر پاسخ می‌دهد.

هنگامی که شخص زبان را متناسب با نیاز خود بیاموزد فرایند یادگیری با توجه به کاربردی بودن آن بسیار سریعتر اتفاق می‌افتد و این امر منجر به یادگیری موفق و موثر زبان خواهد شد. چهارمین همایش ملی آموزش زبان فارسی - ۱۳۹۹

همه منابع محتوا محور بر یادگیری مطالبی معین به همراه ارتقا مهارت‌های زبانی تمرکز دارند. به عبارتی دیگر افرادی که در برنامه فراگیری زبان با روش محتوا محور شرکت می‌کنند به دو هدف فراگیری محتوای مطالب و ارتقای مهارت‌های زبان مقصد به شکل همزمان خواند رسید (صص ۲۰۴-۲۰۷)

۳-۳-۱ محتوا:

الی و اورفیلد^۴ (۲۰۰۸) معتقدند آغاز جریان قصه‌گویی در کلاس زبان دوم مربوط به تجربه‌های یک معلم زبان دوم است که وقتی زبان‌آموزانش از روش پاسخ فیزیکی کامل نتیجه‌ای نمی‌گیرند و دلزده می‌شوند، این ایده به ذهن او می‌رسد و از آن برای معرفی صورت‌های زبانی در بافت واقعی گفت‌وگو و ارائه مؤلفه‌های فرهنگی استفاده می‌کند (ص ۱۵).

با توجه به آنکه زبان فارسی، زبان استعاری است و فارسی‌زبانان در گفتار روزمره خود و حتی در نوشتار غیر رسمی از اصطلاحات و عبارات کنایی و ضرب‌المثل‌ها به وفور استفاده می‌کنند و با توجه لزوم آموزش فرهنگ در کنار زبان، در این پژوهش کوشیده‌ایم اصطلاحات و عبارات کنایی، که ریشه در داستان‌های قابوس‌نامه دارد را استخراج کنیم و با استفاده از داستان‌های ساده‌سازی شده مربوط به این اصطلاحات، آن‌ها را در قالب دروس طراحی شده برای خواندن سطح پیشرفته آموزش دهیم.

¹ Council of Europe

² Krahnke

³ Larsen-freeman & anderson

⁴ Alley & Overfield

۴-۳-۱ ساده‌سازی:

متون مورد استفاده در این پژوهش در ردیف متون اصیل در حوزه آموزش زبان توصیف می‌شوند. کراسلی، لوور، مک کارتی و مک نامارا^۱ (۲۰۰۷) متون معتبر را به‌عنوان متونی تعریف می‌کنند که «برای اهداف دیگری غیر از یادگیری زبان نوشته شده‌اند. این متون معمولاً در خدمت یک هدف اجتماعی هستند و مطالب روزنامه، جداول زمانی، دستورالعمل‌ها، بروشورهای مسافرتی، متون ادبی و غیره را شامل می‌شوند» (ص. ۱۷).

محققانی چون ویلیامز^۲ (۱۹۸۳، ص. ۱۸۷)، فریمن و هولدن^۳ (۱۹۸۶، ص. ۶۸) و موریسون^۴ (۱۹۸۹، ص. ۱۵) معتقدند که مواد اصیل انگیزه یادگیرنده را کاهش می‌دهند زیرا آن‌ها بسیار مشکل هستند. برای حل این مشکل مؤلفان و نظریه‌پردازان طراحی برنامه آموزشی زبان، مبحث سازگار سازی و متناسب‌سازی مواد آموزشی را مطرح می‌کنند. از معروف‌ترین این نظریه‌پردازان مک دانو، شاو و ماسوهارا^۵ (۲۰۱۳) هستند. آن‌ها همچنین شش مرحله مختلف برای سازگار سازی مواد آموزشی تعریف می‌کنند که شامل: «اضافه کردن، حذف کردن، تعدیل (بازنویسی و بازسازی تمرین‌ها)، ساده‌سازی و ترتیب دوباره (تمرین‌ها و متون)» (ص. ۷۰) می‌شود.

نتایج تحقیقات شرت^۶ (۱۹۸۴)، یانو و لانگ و راس^۷ (۱۹۹۴)، اوه^۸ (۲۰۰۱)، لی و وانگ^۹ (۲۰۰۵)، کشاورز عطایی و احمدی (۲۰۰۷) و بریور^{۱۰} (۲۰۰۸) نشان می‌دهد متون مکتوبی که از لحاظ زبانی (نحوی و واژگانی) ساده‌شده‌اند دارای ویژگی‌های زیر هستند:

۱. جملات کوتاه‌تر از جمله‌های موجود در متن اصلاح‌نشده هستند (با توجه به تعداد کلمات استفاده‌شده در هر جمله)
۲. نحو ساده‌تر (بندهای وابسته کمتری استفاده می‌شود)
۳. واژگان ساده‌تر (استفاده از واژگان نشان‌دار اجتناب می‌شود)
۴. تمایل به استفاده از ترتیب استاندارد جمله که در آن نهاد در اول جمله است.
۵. از انواع ضمائر کمتر استفاده می‌شود (حفظ اسامی و عبارات اسمی)
۶. ضمائر و مراجع آن‌ها کاملاً واضح هستند (عبارات کامل اسمی به‌جای ضمیرها و صفت‌های اشاره استفاده می‌شوند)

در زبان فارسی مفهوم ساده‌سازی به «بازنویسی»، «برگردان به نثر روان»، «بازآفرینی» و غیره برای نوجوانان و «شرح و تفصیل» برای بزرگسالان اطلاق می‌شود. یکی از شیوه‌هایی که محققان ایرانی در سال‌های اخیر که برای استخراج اصول رایج در ساده‌سازی متون کهن به‌کاربرده‌اند مقایسه پیکره‌ای از این متون ساده‌شده با متون اصلی است. به‌عنوان مثال جوادی راد (۱۳۹۲) در پایان‌نامه خود ضمن مقایسه متون اصلی و ساده‌شده کلیلهدومنه تفاوت‌های صرفی، تفاوت‌های واژگانی، تفاوت‌های نحوی و تفاوت‌های متنی را بین متون اصلی و ساده‌شده تشخیص داده است. این تفاوت‌ها عبارت بودند از:

۱. تفاوت‌های صرفی: حذف «ی» استمراری از پایان فعل، تبدیل «ب» به «می» در صورت فعل، تغییر پسوندهای اشتقاقی، افزودن «ب» بر سر فعل در وجه التزامی، حذف «ب» از ابتدا و «ی» از انتهای فعل در صورت استمراری فعل، تبدیل فعل‌های قید پیشوندی به فعل‌های ساده، حذف «ب» زینت از فعل ماضی، تبدیل فعل‌های ناخودایستا به فعل‌های خود ایستا

¹ Crossley, Louwerse, McCarthy, McNamara

² Williams

³ Freeman & Holden

⁴ Morrison

⁵ McDonough, Shaw & Masuhara

⁶ Short

⁷ Yano, Long, & Ross

⁸ Oh

⁹ Li & Wang

¹⁰ Brewer

۲. تفاوت‌های واژگانی: حذف ترکیب‌های فارسی-عربی، حذف واژه‌های فارسی قدیمی از متن‌های ساده‌شده، تبدیل «آمد» به «شد» در ساخت مجهول
۳. تفاوت‌های نحوی: حذف عبارات عربی و آیه‌های قرآن، جابجایی صفت و موصوف، حذف ساخت‌های شرطی، گرایش به حفظ آرایش واژگانی
۴. تفاوت‌های متنی: حذف بیت‌های عربی و فارسی، حذف مراعات نظیر و سجع و وزن، تغییر در ارکان داستان، تکرار فعل‌ها به جای حذف فعل‌ها به قرینه، حذف فاعل‌ها به قرینه یا بدون قرینه، حذف مترادف‌ها، حذف صنایع ادبی، تغییر ساختار داستان‌های تودرتو در نمونه‌های ساده‌شده، تبدیل شکل نوشتاری عربی «ت» به شکل نوشتاری جدید «ه»

۴-۱ روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به روش کتابخانه‌ای، تحلیلی و میدانی انجام شده است. در این پژوهش ابتدا دو متن داستانی از قابوس‌نامه به دلیل علاقه زبان‌آموزان به متون داستانی در حوزه ادب تعلیمی (استادزاده، ۱۳۹۶) انتخاب شد. سپس متن انتخابی پژوهش به روش ساده‌سازی زبانی و محتوای با توجه به تمام نکاتی که در این مقاله راجع به ساده‌سازی در منابع فارسی و انگلیسی ذکر شد، بازنویسی و ساده‌نویسی شد. در جریان این بازنویسی ما از لحاظ محتوایی، مطابق نظر جوادی راد (۱۳۹۲) کاملاً به متن وفادار بودیم. در حوزه ساده‌سازی واژگانی، واژگان کهن و کم‌بسامد متن جای خود را به معادل‌های معنایی بی‌نشان و رایج در فارسی امروز دادند. در این پژوهش برای یافتن معادل‌های معنایی کلمات، همسو با نظر پتولد و اسپاسیا^۱ (۲۰۱۵) از وردنت^۲ (فارس‌نت^۳) استفاده شد. همچنین در جریان انتخاب معادل‌های پرسامد از فرهنگ بسامدی راتلج^۴ استفاده شد. در حوزه ساده‌سازی نحوی ما همسو با نظر عکاسی، نجاری الموتی و جعفرآباد جمله‌های بلند را به جمله‌های استاندارد دو قسمتی تقسیم کردیم و ترتیب اجزای جمله را مطابق با صورت رایج در زبان فارسی معاصر، به نثر روان برگرداندیم. تمرین‌های مربوط به هر درس با توجه به حوزه‌های کارکردی مطرح شده در چارچوب مرجع فارسی، متناسب با سطح پیشرفته، مبتنی بر ارائه عقاید، استفاده به‌جا از اصطلاحات، تعمیم دادن، استدلال، استنباط کلی و غیره طراحی شد. تعداد سوالات در قسمت‌های پیش از خواندن، خواندن و فعالیت‌های بعد از خواندن بر اساس تعداد تمرین‌های موجود در دو کتاب خواندن و درک مطلب متون فارسی برای فارسی‌آموزان سطح پیشرفته (۱۳۹۰، انتشارات دانشگاه بین‌المللی اما خمینی) و آموزش نوین خواندن و درک مطلب فارسی برای فارسی‌آموزان (۱۳۹۸، نسخه قبل از چاپ، دانشگاه فردوسی مشهد)، انتخاب شد. سپس با توجه به این که در زمان نگارش این پژوهش، تنها شش مدرس فعال در حوزه آموزش مهارت خواندن در سطح پیشرفته، در مرکز بین‌المللی آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه مشهد مشغول به تدریس بوده‌اند، متون آماده‌شده در اختیار مدرسان قرار گرفت نظر آن‌ها در حوزه تناسب سطح واژگان، دستور و موضوع متون پژوهش، با توانش زبانی فراگیران در سطح پیشرفته پرسیده و اعمال شد. زبان‌آموزان سطح پیشرفته در این مرکز، به افرادی اطلاق می‌شود که در حال فراگیری کتاب جلد چهارم و پنجم «آموزش نوین زبان فارسی» هستند.

متن ۱ (خیانت در امانت)

فعالیت‌های قبل از خواندن

۱. خیانت در امانت به چه معناست؟
۲. آیا در زبان شما اصطلاحی مشابه خیانت در امانت وجود دارد؟
۳. شما چه زمانی از این اصطلاح استفاده می‌کنید؟

¹ Paetzold & Specia

² Wordnet

^۳ نسخه بر خط فارس نت تهیه شده در آزمایشگاه پردازش زبان طبیعی دانشکده مهندسی و علوم کامپیوتر دانشگاه شهید بهشتی

<http://farsnet.nlp.sbu.ac.ir/Site3/Modules/Public/Default.jsp>

⁴ Routledge

۳. آیا شما تاکنون خیانت‌درامانت کرده اید؟

۴. متن زیر خبری کوتاه است که با موضوع خیانت‌درامانت در یکی از روزنامه‌های ایران منتشر شده است. متن را بخوانید و به سوال مربوط به آن پاسخ دهید.

مردی که به صورت غیرمجاز مبلغ ۱۵ میلیون ریال وام ازدواج عروس و داماد را برداشت کرده بود، بازداشت شد. سرهنگ اکبر امینی رئیس پلیس فتای همدان گفت: با مراجعه عروس و داماد همدانی مبنی بر سرقت از حساب بانکی آنان، موضوع در دستور کار کارشناسان پلیس فتا قرار گرفت. سرهنگ امینی ادامه داد: متهم هنگام روبه‌رو شدن با دلایل و مستندات انکار ناپذیر رایانه‌ای به جرم خود اقرار و عنوان کرد که شوهر عمه داماد است و به دلیل اعتمادی که شاکتی به وی داشته، اطلاعات حسابی که وام ازدواج وی به آن واریز شده بود را در اختیارش گذاشته و او با خیانت در امانت، برداشت‌ها را انجام داده است. وی توصیه کرد شهروندان رمزهای عبور خود را به عنوان یک سند محرمانه محسوب کرده و آن‌ها را به صورت دوره‌ای تغییر دهند. روزنامه ایران ۲۸ شهریور ۱۳۹۴

۵. به نظر شما این فرد به چه علت در حفظ امانت، خیانت کرده است؟

خواندن (درک ساختار متن)

متن زیر داستانی کوتاه از قابوس‌نامه، درباره خیانت‌درامانت است. متن را بخوانید و به سوالات مربوط پاسخ دهید.

مردی به وقت سحر از خانه بیرون رفت تا به حمام برود. در راه دوستش را دید. به او گفت با من می‌آیی تا به حمام برویم؟ دوستش جواب داد: تا در حمام با تو می‌آیم اما داخل حمام نمی‌توانم بیایم چون کاردارم. او این را گفت و تا نزدیک حمام آمد. اما بر سر یک دوراهی بدون آنکه به مرد خبر بدهد برگشت و به طرف دیگری رفت. اتفاقاً دزدی پشت سر این مرد می‌رفت. مرد به عقب نگاه کرد و دزد را دید اما چون هنوز هوا تاریک بود فکر کرد که دوست خودش است. صد سکه در جیب داشت که آن‌ها را در دستمالی گذاشته بود و آن را گره زده بود. دستمال را از جیب بیرون آورد و به دزد داد و گفت، ای برادر، من این بسته را به تو امانت می‌دهم تا وقتی من از حمام بیرون آمدم آن را به من برگردانی. دزد دستمال پر از سکه‌های طلا را از او گرفت و همان‌جا ایستاد. وقتی که مرد از حمام بیرون آمد هوا روشن شده بود. او لباسش را پوشید و بدون توجه به دزد، به راه خود می‌رفت. دزد او را صدا زد و گفت: ای جوانمرد سکه‌های خود را پس بگیر و برگرد که امروز به خاطر حفظ امانت تو، به کار خودم نرسیدم. مرد گفت این سکه‌ها چیست و تو کیستی؟ دزد جواب داد من دزد هستم و تو این سکه‌ها را به من دادی. مرد گفت: تو اگر دزدی چرا سکه‌های من را نبردی؟ دزد گفت: «اگر این سکه‌ها را از تو دزدیده بودم و مقدارشان خیلی بیشتر از این بود، به اندازه یک‌دانه جو از تو نمی‌ترسیدم و آن‌ها را به تو پس نمی‌دادم. اما تو آن‌ها را به امانت به من دادی و امانت دار نباید در حفظ امانت خیانت کند؛ چراکه دزدیدن امانت، رسم جوانمردی نیست.»

www.anjomanfarsi.ir

فعالیت‌های پس از خواندن (درک مطالب متن)

۱. جملات زیر را در قسمت‌های مناسب، در متن قرار دهید.
  - الف. دزد در مورد هویت خود به مرد چیزی نگفت و وانمود کرد که دوست اوست.
  - ب. مرد فکر کرد که به دلیل تأخیر او در بیرون آمدن از حمام، دوستش خسته شده و به منزل خود رفته است.
  - ج. مرد باور نکرد که این شخص دزد است.با توجه به متن، درستی یا نادرستی جملات زیر را تعیین کنید.
۲. با توجه به متن، درستی یا نادرستی جملات زیر را تعیین کنید.
  - الف. دزد سکه‌ها را از مرد گرفت، اما بعد از رفتن او فرار کرد و در حفظ امانت مرد خیانت کرد.
  - ب. مرد در تاریکی هوا چهره دزد را تشخیص داد و سکه‌هایش را به او نداد.
  - ج. دزد به اعتماد مرد گذاشت و سکه‌هایش را برای او نگه داشت.
  - د. دوست مرد همان دزد بود، اما مرد از این موضوع اطلاع نداشت.
۳. متن را دوباره بخوانید و مرجع ضمائر زیر را پیدا کنید.
  - الف. او (سطر دوم).....

ب. آن‌ها (سطر دوازدهم).....

۴. با توجه به آنچه آموختید، به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف. آیا شما با خیانت‌درامانت مخالفید یا معتقدید این کار در بعضی موارد خاص مجاز است؟

ب. یک مورد از مصادیق خیانت‌درامانت که در زندگی خود شاهد آن بوده اید را به طور خلاصه بیان کنید.

ج. در کشور ایران خیانت‌درامانت یک جرم محسوب می‌شود. آیا در کشور شما هم این چنین است؟ با هم‌کلاسی‌های خود در این مورد صحبت کنید.

واژگان

واژه‌ها و عبارات زیر را در متن خوانده‌اید. برای هر کدام از آن‌ها یک جمله بنویسید.

۱. خیانت‌درامانت.....
۲. حفظ امانت.....
۳. سرقت کردن از حساب بانکی.....
۴. انکار ناپذیر.....
۵. مستندات رایانه‌ای.....
۶. برداشت کردن از حساب.....
۷. واریز کردن به حساب.....
۸. سند محرمانه.....
۹. گره زدن.....

متن ۲ (آب بستن در چیزی)

فعالیت‌های قبل از خواندن

یکی دیگر از اصطلاحات مربوط به مفهوم خیانت‌درامانت آب بستن در چیزی است.

۱. به نظر شما آب بستن در چیزی به چه معناست؟

۲. آیا در زبان مادری شما اصطلاحی مشابه آب بستن در چیزی وجود دارد؟

۳. شما در مورد آب بستن در چیزی یا موضوعی چه احساسی دارید؟

۴. به نظر شما این کار نوعی زرنگی محسوب می‌شود یا نوعی تقلب است؟

متن زیر خبری کوتاه است که با موضوع آب بستن در چیزی، ذریکی از روزنامه‌های ایران منتشر شده است. متن را بخوانید

و به سوال مربوط به آن پاسخ دهید

دستور توقف پخش سریال «ستایش ۲» از سوی رئیس سازمان صداوسیما به دلیل کیفیت پایین صادر شد. «ستایش» به کارگردانی سعید سلطانی و با ایفای نقش بازیگرانی چون داریوش ارجمند، جمشید مشایخی، محمود عزیزی و غیره جمعه‌شب‌ها حدود یک ساعت روی آنتن شبکه سه سیما جمهوری اسلامی ایران می‌رفت. پخش سری نخست این مجموعه از جمعه، دوازدهم آذرماه ۱۳۸۹ آغاز شد و در ششم آبان ۱۳۹۰ به پایان رسید و در پی جذب وسیع مخاطبان فصل نخست این سریال، پخش سری دوم این مجموعه از جمعه ۲۷ دی ۱۳۹۲ آغاز شد. با این حال کیفیت فصل دوم به خصوص در بحث داستان به شدت پایین بود و آب بستن به داستان و بازی‌های مصنوعی برخی بازیگران، عملاً فصل دوم را فاقد جذابیت‌های فصل نخست ساخت. بنابراین پخش سریال متوقف شد. بر اساس همین خبر عزت الله ضرغامی نسبت به بی‌محتوا بودن و به درازا کشاندن فیلم معترض بوده است.

تابناک فرهنگی ۲ تیرماه ۱۳۹۳

۵. به نظر شما علت توقف پخش فصل دوم سریال «ستایش» چه بوده است؟

خواندن (درک ساختار متن)

۱. متن زیر داستانی کوتاه از قابوس‌نامه، درباره آب بستن در چیزی است. متن را بخوانید و به سوالات مربوط پاسخ دهید.

مردی یک گله بزرگ گوسفند داشت. چوپان او بسیار امانت‌دار و پرهیزکار بود. هر روز شیر گوسفندان را می‌دوشید و به همان اندازه که بود، برای صاحب گوسفندان می‌برد. آن مرد هم به اندازه وزن شیر به آن آب اضافه می‌کرد و به چوپان می‌داد و می‌گفت: «برو بفروش». چوپان آن مرد را نصیحت می‌کرد و پند می‌داد و می‌گفت: «این کار را نکن. به مردم خیانت نکن و خیانت‌درامانت را نپسند، زیرا سرانجام افراد خیانت‌کار، زشت و ناپسند است.» آن مرد به حرف چوپان گوش نکرد و همچنان این کار را تکرار می‌کرد. تا اینکه یک‌شب، در فصل بهار، به طور اتفاقی، چوپان گوسفندان را در مسیر رودخانه خشکی، نگه‌داشته بود و خود به بالای بلندی رفته و خوابیده بود. گویا در کوه باران شدیدی بارید و سیل عظیمی آمد و در آن رودخانه جاری شد و همه گوسفندان را با خود برد و کشت. روز بعد چوپان به شهر آمد و بدون شیر به خانه صاحب گوسفندان رفت. مرد پرسید: «چرا شیر نیاوردی؟» چوپان گفت: «ای مرد! من به تو گفتم که آب در شیر نریز و خیانت نکن اما تو به من گوش ندادی. حالا همه این آب‌ها جمع شد و به‌سوی گوسفندان تو فرستاده شد و همه آنها را برد و نابود کرد. آن مرد پشیمان شد، اما پشیمانی سودی نداشت.»

فعالیت‌های پس از خواندن (درک مطالب متن)

۱. با توجه به متن تصمیم بگیرید که کدام جمله مفهوم خلاصه‌شده متن را توصیف می‌کند؟
الف. کاهش کیفیت کالا به طمع سود بیشتر، سرانجام روزی باعث نابودی سرمایه خواهد شد.
ب. باکمی شانس، کم‌فروشی می‌تواند باعث به دست آوردن سود زیادی بشود.
ج. صداقت و حفظ امانت نه فقط در تجارت، بلکه در همه امور، باعث خشنودی خداوند و رستگاری انسان خواهد شد.
۲. با توجه به متن به سوالات زیر پاسخ دهید.
الف. به نظر شما با توجه به اینکه چوپان می‌دانست که صاحب گوسفندان به شیر، آب اضافه می‌کند، چرا باز هم برای او کار می‌کرد؟ آیا این کار چوپان صحیح بود؟
ب. بر اساس متن، چوپان صاحب گوسفندان را نصیحت می‌کرد اما او گوش نمی‌داد. به نظر شما چوپان، غیر از نصیحت کردن چه کار دیگری می‌توانست انجام بدهد؟
۳. با توجه به متن اتفاقات موجود در داستان را مرتب کنید
..... مرد پشیمان شد اما پشیمانی سودی نداشت
..... چوپان او نصیحت می‌کرد که به مردم خیانت نکن
..... شبی از کوه سیل آمد و گوسفندان او را با خود برد
..... مردی صاحب گوسفندان زیادی بود و این گوسفندان شیر زیادی داشتند اما مرد به شیر آب اضافه می‌کرد تا سود بیشتری ببرد.
۴. با توجه به آنچه آموختید به سوالات زیر پاسخ دهید
آیا شما تا به حال آب در کاری یا چیزی بسته‌اید؟ به طور خلاصه توضیح دهید
ب. آیا در کشور شما نیز در برخی فیلم‌ها یا سریال‌های تلویزیونی آب می‌بندند؟ اگر جواب مثبت است یک نمونه مثال بزنید.

واژگان

با استفاده از نرم افزار واژه‌یاب در فضای مجازی، معنای واژگان و عباراتی زیر را پیدا کنید

۱. ایفای نقش _____
۲. گله گوسفند _____
۳. می‌دوشید _____
۴. پسندیدن _____

۲. نتیجه گیری

نتایج پژوهش حاضر در دو بخش قابل تحلیل است. در مورد بخش نخست که مربوط به ساده‌سازی و متناسب‌سازی متون ادبی برای غیرفارسی‌زبانان است، به طور کلی طبق آنچه در این پژوهش مشاهده کردیم کاهش ویژگی‌های سبکی در حوزه صرف و نحو، جایگذاری واژگان پرسامد و بی‌نشان بجای واژگان کهن در حوزه واژگان، در نظر گرفتن واحدی فراتر از کلمه برای ساده‌سازی و انتخاب معادل‌های معنایی واژگان با توجه به بافت کاربردی آن‌ها در بند و یا کل متن و همچنین «حذف برخی مطالب زائد و غیر ضروری که خلاف عرف و آداب اجتماعی هستند و یا با شئون اخلاقی و مقتضیات دینی در تضادند» (علی جانی، ۱۳۹۳، ص ۱۶)، مفید به نظر می‌رسد. در مورد بخش دوم پژوهش که مربوط به نظرسنجی از مدرسان فعال، در مورد تایید یا رد صلاحیت متون ارائه شده در این پژوهش برای استفاده در کلاس‌های خواندن سطح پیشرفته بود، میتوان گفت که نظر مدرسان در مورد سطح دشواری واژگان و دستور متون ساده‌شده و تناسب آن‌ها با توانش زبانی فراگیران سطح پیشرفته مثبت ارزیابی شد. اما به دلیل کوتاه بودن متون و خصوصیت ذاتی زبان قابوس‌نامه که به سادگی می‌گراید استفاده از داستان‌های انتخابی به تنهایی، مناسب ارزیابی نشد. برای جبران این کمبود و آشنایی هر چه بیشتر زبان‌آموز با کاربرد واقعی اصطلاحات و عبارات کنایی مورد نظر ما قسمتی کوتاه از یک خبر را از سایت‌های خبری موجود در فضای مجازی انتخاب کردیم و در قسمت فعالیت‌های قبل از خواندن قراردادیم تا ضمن فعال شدن دانش پیشین فراگیران، مطالب مورد نظر در بافت واقعی گفتمان نیز به خوانندگان عرضه شوند و مشکل مذکور نیز مرتفع گردد. در مورد موضوع متون انتخابی و استفاده از ادبیات و محتوای داستانی در فرایند آموزش زبان دوم/خارجی و تاثیر قابل توجه آن بر آموزش کاربردی زبان فارسی نظر هر شش مدرس به اتفاق مثبت بود.

منابع

- استاد زاده، زهرا. شکری، ی‌الله. نقش‌بندی، شهرام. عصمت، اسماعیلی. مهارت درک خواندن فارسی آموزان غیر ایرانی: مطالعه‌ی تأثیر کاربرد متون ساده‌شده‌ی گلستان بر آن. پژوهش‌نامه آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان، دوره ۶ شماره یک-پیاپی ۱۳، ۱۳۵-۱۵۲. تهران، ۱۳۸۶. بهاری، زهرا. تهیه و تدوین کتاب خودآموز واژگان پرسامد فارسی به غیرفارسی‌زبانان بر اساس مدل ۵۰۴ واژه ضروری انگلیسی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد چاپ‌نشده. دانشگاه فردوسی مشهد. ۱۳۹۲.
- تقوی، محمد. هادی زاده محمدجواد. آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان بر پایه رویکرد داستان‌گویی با تکیه بر داستان‌های مثنوی. پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی، دوره ۴، شماره ۲. تهران، ۱۳۹۳.
- جوادی راد، عطیه. بررسی شاخص‌های ساده‌سازی متن‌های کهن ادبی در آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان؛ مطالعه موردی کلیله و دمنه. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه الزهرا. تهران. آموزش زبان فارسی - ۱۳۹۹
- دبیر مقدم و همکاران، بررسی صوری و ساختاری کتاب‌های آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان. طرح پژوهشی مصوب دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۸۹.
- زبان فارسی و آینده فرهنگی ایرانیان، پگاه حوزه ۱۱. بهمن ۱۳۸۹، شماره ۱۲۰، ص. ۲۲.
- صحرائی، رضا مراد. طراحی سطح‌بندی آموزشی و محتوایی برای آموزش زبان فارسی به غیر ایرانیان. فصلنامه پژوهش در نظام‌های آموزشی، دوره ۶، شماره ۱۸، ۱۸۱-۲۰۴. تهران، ۱۳۹۱.
- علی جانی، محمد. حکایت‌های قابوس‌نامه و سیاست‌نامه. انتشارات آریان. تهران. ۱۳۹۳.
- قبول، احسان. غضنفری، صالحه. آموزش نوین خواندن و درک مطلب فارسی برای فارسی آموزان. نسخه پیش از چاپ. دانشگاه فردوسی مشهد. ۱۳۹۸.
- لارسن فریمن، دایان. اندرسون، مارتی. اصول فنون آموزش زبان. ترجمه منصور فهیم و مستانه حقانی. رهنما. تهران. ۱۳۹۰.
- میرزایی حصاریان، محمدباقر. خواندن و درک مطلب متون فارسی برای فارسی آموزان سطح پیشرفته. انتشارات دانشگاه بین‌المللی امام خمینی. تهران، ۱۳۹۰.
- مشتاق پور، مرضیه و قنسولی، بهزاد. بررسی وضعیت آموزش و یادگیری زبان فارسی در دانشگاه‌های جهان. جستارهای ادبی، ۱۳۹۳، ۴ (۱۸۷)، ۱۱۱-۱۳۶.
- میر دهقان، مهین‌ناز. وکیلی فرد، امیررضا. منتظری راد، زینب. باقری، فرشته. چارچوب مرجع آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان: حوزه‌های دستور، واژه و کاربرد برای سطوح پایه، میانی و پیشرفته. تهران: نشر خاموش. ۱۳۹۵.

نجفی بهزادی، سجاد. بررسی اصول و شیوه‌های بازنویسی متون کهن ادبی برای نوجوانان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهرکرد. ۱۳۹۲.

یاحق، محمدجعفر. مشکل انتخاب متن برای دانشجویان غیرفارسی‌زبان. مقاله ارائه‌شده در همایش آموزش زبان فارسی امکانات و ابزارها، ونیز، ایتالیا. ۲۰۰۱م.

- Alley, d & Overfield, d. (2008). An Analysis of the Teaching Proficiency Through Reading and Storytelling (TPRS) Method. Languages for the Nation Southern Conference on Language Teaching .
- Brewer, B. (2008). Effects of Lexical Simplification and Elaboration on ESL Readers' Local-Level Perceived Comprehension. Unpublished master's thesis, Brigham Young University—Provo, Utah.
- Blaydes, L., Grimmer, J., & McQueen, A. (2018). Mirrors for princes and sultans: advice on the art of governance in the medieval Christian and Islamic worlds. *The Journal of Politics*, 80(4), 1150-1167.
- Council of Europe (2001). The Common European Framework in its political and educational context, Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment. (1-8). Cambridge: Cambridge University Pres
- Crossley, S., Louwse, M., McCarthy, P., & McNamara, D. (2007). A Linguistic Analysis of Simplified and Authentic Texts. *The Modern Language Journal*, 91(1), 15-30.
- Freeman, D. and S. Holden. (1986). Authentic listening materials' in S. Holden (ed.) *Techniques of Teaching*. London: Modern English Publications: 67-9.
- Krahnke, Karl (1987). *Approaches to Syllabus Design for Foreign Language Teaching*. Prentice Hall Regents: Englewood Cliffs.
- Keshavarz, H.M., Atai, R.M., & Ahmadi, H. (2007). Content schemata, linguistic simplification, and EFL readers' comprehension and recall. *Reading in a Foreign Language*. 19(1), 19-33.
- Levy, R. (1951). *A mirror for princes : the Qābūs nāma*. New York : E.P. Dutton & Co. Inc.
- Li, Y., Xu, S., & Wang, Q. (2005). The effects of simplified and elaborated texts on second language reading comprehension: An exploratory study. [Electronic version]. *VIAL - Vigo International Journal of Applied Linguistics*, 2, 45-74.
- Morrison, B. 1989. 'Using news broadcasts for authentic listening comprehension'. *ELT Journal* 43/1: 14-18.
- Macalister, J., & Nation, I. S. P. (2010). *Language curriculum design*. Routledge.
- McDonough, J., Shaw, C., Masuhara, H., & Prowse, P. (2013). *Materials and Methods in ELT: A Teacher's Guide* (third edn.). John Wiley & Sons.uk.
- Miller, Corey & Aghajanian-Stewart, Karineh. (2018). *A Frequency Dictionary of Persian (Routledge Frequency Dictionaries) 1st Edition*. Routledge.
- OH, S. Y. (2001). Two types of input modification and EFL reading comprehension: Simplification versus elaboration. *TESOL quarterly*, 35(1), 69-96.
- Paetzold, G., & Specia, L. (2015). Lexenstein: A framework for lexical simplification. In *Proceedings of ACL-IJCNLP 2015 System Demonstrations* (pp. 85-90).
- Richards, J. C., & Rodgers, T. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge, UK: University Press.
- Short, J. D. (1989). Adapting materials and developing lesson plans. *ERIC CLL Bulletin*, 13(1), 4-8.
- Tomlinson, B. (Ed.). (2013). *Developing materials for language teaching*. Bloomsbury Academic.
- Williams, E. 1983. 'Communicative reading' in K. Johnson and D. Porter (eds.). *Perspectives in Communicative Language Teaching*. London: Academic Press: 171-88.
- Yano, Y., Long, M. H., & Ross, S. (1994). The effects of simplified and elaborated texts on foreign language reading comprehension. *Language Learning*, 44, 189– 219.